

Velja po pošti:
za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta 13.—
za četrt 6-50
za en mesec 2-20
za Nemčijo celoletno . 29.—
za ostalo inozemstvo . 35.—

V upravnishvu:
za celo leto naprej . K 22-40
za pol leta 11-20
za četrt 5-60
za en mesec 1-90
Za pošiljanje na dom 20 v. na mesec. — Posamezne štev. 10 v.

SLOVENE

Inserati:
Enostolpna petstvrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13 v
za trikrat 10 v
za več ko trikrat . . . 9 v

V reklamnih noticah stane enostolpna garmondvrsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja:
vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah šte. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona šte. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravišstvo je v Kopitarjevih ulicah šte. 6.
Sprejema naročninu, inserate in reklamacije. —
Upravišškega telefona šte. 188. —

Današnja številka obsega 4 strani.

Nemška nasilja.

Vsenemci so pričeli na Dunaju prirediti protičeške izgrede. Na nemškem Češkem se je tekom let vzgojila največja narodna nestrpnost. V teh krajih prepredijo vsako še tako nedolžno veselico. Gorje Čehu, ako izpregovori na cesti v teh zagrizenih vsenemških gnezdih le češko besedico. Nemci ne trpé čeških napisov niti na pokopališču.

Hebčane in Liberčane so pričeli zdaj posnemati dunajski Nemci. Dunajčane niso kar tako črez noč za to pridobili. Saj ima pravzaprav Dunaj kot svetovno mesto precej kosmopolitičen značaj in se je dozdaj smatralo za prijetno mesto, kjer se lahko »gemütlich« živí. Zdaj se je pa to izpremenilo.

Naduti nemški nacionalci so pričeli preganjati Čehe. Priproste češke veselice, kakoršne so češka družabna društva prirejala desetletja, so začeli kar črez noč proglašati za grozno nevarne dunajskemu nemškemu značaju.

Umetno se zdaj goji preganjanje čeških plesov in koncertov na Dunaju. V Švehatu in Simeringu je že nemški izgreadni mob slavil svoje zmage, pri katerih so se pretepavali Nemci sami med seboj in pa s policijo, ki je delala mir in red. Značilno opisuje te demonstracije neki nemški list. Piše, da se je šlo v ponedeljek pred Laudonovo gostilno sodrgi le za pretep in ne za obrambo nemštva. Nemški mob je n. pr. pretepel v Simeringu celo neko Čehinjo, ker ni dopustila, da bi bili nemški olikanci pretepali nekega Čeha. Nemški izgreadniki so metali kamne na policijo. Policija je na veliko jezo nemških razgrajavev naskočila nemško sodrgo. Nemci, namesto da se umaknejo policiji, so pa udrili s palicami po policiji in po konjih.

Nemška sodrga se pripravlja zdaj na nov napad na Čehe danes zvečer, ko je napovedan češki shod v Stifftasse. Nemški razgrajachi zahtevajo, naj se policija ne porabi proti njim, češ, da drugače nastopijo proti njej. Kako, ne povedo. Pa ne, da imajo že pripravljene vsenemški lujskači kake bombe.

Krščansko-socialno časopisje piše še precej pametno. Položaj razume in dobro zna, da nemški svobodomiselni elementi ne prireajo izgredev proti Čehom toliko zato, da branijo nemški značaj Dunaja, marveč zato, da si Dunaj osvoje. Zato nemško krščansko - socialno časopisje ostro obsoja demonstracije proti dunajskim Čehom. Nemški krščanski socialci povprašujejo Vsenemce, zakaj niso nastopili v obrambo dunajskega nemštva leta 1907. in 1908., ko so priredili socialni demokracije na stotine čeških shodov na Dunaju? Izvajajo, da zato ne, ker so soc. demokracije nastopali proti krščanskim socialcem.

Za politika nudijo vsenemški dunajski izgrede precej zanimivosti. Brez dvoma te demonstracije »gospokega« nemškega naroda rodé tudi politiške posledice. Značilno je, da so nastale ravno zdaj, ko imamo na krmilu po sedanjí vladi može, ki hočejo na vsak način vzdržati protinarravno nemško nadgospodstvo v naši državi. Nasilno postopanje nemške surovine proti dunajskim Čehom mogoče rodi zopet kje protinemške demonstracije. Mi bi jako obžalovali, ako bi Slovani zdaj Nemcem odgovorili s surovostjo. Pač pa silijo surovo nasilno domišljavi dunajski vsenemški izgrede Slovane na odločni skupen nastop proti nemški prepotenci. Kako kratkovidno neumni so zdaj tisti politiki, ki delajo komplimente tisti Bienerthovi vladi, ki vzdržuje s svojo trhlo večino sedanjí protislovanski vladni zistem v naši državi!

Mi ostro obsojamo surove izbruhe tistih Nemcev, ki o sebi samozavestno trdè, da so toliko in toliko vzvišeni nad Slovani. Ravno tako jih obsojamo, kakor smo in še obsojamo tiste lanske septemberske kravale, ki so kompromitirali Slo-

vence in ki so morebiti bolj kot sluti javnost vzrok, da je mogoče v slovanski Avstriji vzdržavati Slovanom sovražni vladni zistem.

V naših časih, ko so pričeli Nemci boj s pestmi in s palicami proti dunajskim Čehom, veleva pamet, veleva zdrava logika, da nastopijo slovanski ljudski zastopniki složno, edino, odločno proti sedanjemu protislovanskemu vladnemu zistemu. Na površju je zdaj v naši Avstriji bolj kot kdaj narodni boj. Nemci hočejo vzdržati umetno svoje nadgospodstvo. Izdajalci svojega rodu, izdajalci svojega naroda so zdaj tisti nesrečni slovanski politiki, ki izjavljajo, da ne grejo skupno roko v roko v boj proti sedanjí vladi s svojimi sorojaki zato, ker ti zastopajo načelo krščanskega svetovnega naziranja. Mi, »črni brezdomovinci«, mi, »internacionalni klerikalci«, bomo storili svojo narodno dolžnost. Če jo storé tudi kranjski liberalci, nam je vseeno.

Otvoritev volivnega boja na Goriškem.

Agrarni shod v Stanjelu.
V Stanjelu na Krasu, je skicala, v nedeljo, dne 8. t. m., agrarna stranka volivni shod in je tako otvorila borbo za deželnozborske volitve. Na tem shodu naj bi se postavili za Kras agrarni, recte liberalni kandidati. Glasilo agrarne stranke »Kmečki Glas« je pozivljalo tudi pristaše S. L. S. na shod z besedami: »Tu bodele spoznali resnico in oči se vam bodo odprle.« Dalje je naglašal »K. G.«, da sme vsak na shodu svobodno nastopiti Agrarni shod, kateremu je prisostvoval tudi sežanski glavar g. Rebek, se je pričel ob pol peti uri popoldne. Udeležencev je bilo do 150. Za predsednika je bil izvoljen domači župan Hočevan, ki je dal besedo uredniku »K. G.« Mrmolju kot glavnemu govorniku. Ta je v plitvih besedah prodajal svojo modrost kmetom in jih vlek, kako je agrarna stranka edino prava kmečka stranka, ki bo rešila kmeta in mu podelila menda deveta nebesa na zemlji. Nato se je zagnal še z vso besnostjo v »klerikalce« in končal svoj bojevit govor.

Kot protigovornik je nastopil abiturient Vrtovec, ki je v krepkih, jedratih potezah osvetlil pravo sliko agrarne stranke in nje skrivne namene. Pobil je popolnoma Mrmoljo. Ljudstvo je govorniku ploskalo. To je spravilo liberalno-agrarne lujskače iz koncepta, da so kar besneli. Švigali so semtertja med ljudstvom in rotili predsednika, naj nikar ne da več abiturientu Vrtovcu besede. Nato se je skušal zopet Mrmolja prati, a je kmalu prišel na obstrukcijo in napadel naše poslance, kako veliko škodo delajo kmetu. »Ni ga kmečkega poslanca v državnem zboru, ki bi nastopil v korist kmetu«, tako je končal patetično svoj govor.

Besede poprosi zopet abiturient Vrtovec. Predsednik mu je noče dati, Vrtovec apeluje na zalamečno svobodo govora. Slednjič se predsednik uda, toda s pristavkom: »Kratko in zadnjokrat!«

Abiturient Vrtovec prične razlagati velik pomen in namen obstrukcije, katero so zapričeli v državnem zboru naši poslanci s češko agrarno stranko. Govornika skušajo nekateri lujskači motiti, toda kmalu morajo utihniti. Abit. Vrtovec povdarja, kako so bili ravno poslanci S. L. S., ki so se upali tako krepko nastopiti proti germanizujuči vladi, da branijo interese kmeta in pravice naroda. Vsi nemški listi, vladni in nevladni, bruhaajo ogenj in žveplo na dr. Šusteršiča in drugove. Obstrukciji se je pridružil tudi zavedni voditelj tržaških Slovencev dr. Rybař. Govornik konča: »Vse slovanske stranke, ki res zastopajo kmečke interese, kot S. L. S., češka agrarna stranka in poljska ljudska stranka, so za obstrukcijo, a agrarni privesek liberalne stranke, »Km. Gl.«, ki se štuli, da zastopa kmečke koristi, stopa lepo ponižno za glasili razpale liberalne stranke in obsoja obstrukcijo. Sramota!«

Liberalni lujskači se kar penijo jeze. Mrmolja frazira, se hoče opravičevati, a ne gre.

Nato nastopi liberalni poslanec Jože Štrekelj in začne vezati iz »Sočinih« in »Narodovih« predalov na izust naučene otrobi kot: »Dr. Šusteršič drži neumne klerikalne poslance na špagi, hrepeni po ministrskem stolu, dr. Rybař je bil slabo poučen, češki agrarci so socialni demokraci« itd. itd. (Živahni medklici od strani abit. Vrtovec.)

Abit. Vrtovec hoče govoriti. A nahujskana druhal kriči, razsaja, vpije in mu ne pusti do besede.

K govoru se oglasi tudi pristaš S. L. S. mladenič Vinko Bať. Toda druhal vpije, kriči, čujejo se klici: »Tudi tega obesiti!« Tudi on ne more do besede. (Svoboda govora!)

Nato govore še nekateri agrarni zaupniki, in sicer deloma o volitvah, deloma o kmetiskem vprašanju, kakor: Turk iz Dutovlj, Kante iz Vel. Dola in Vran iz Tomaja. K besedi se oglasi tudi sežanski glavar g. Rebek in izjavi, da bo skrbel, da se akcija glede dobave sena pospeši. Nato predlaga urednik Mrmolja še neke resolucije in pove možem, da sedaj ni mogoče še postaviti kandidatov (ker je namreč sobotna »Soča« to prepovedala in — ker je bilo grozdje prekisló), ampak postaviti jih hočejo prav gotovo — to naj bo vsak prepričan — v Gorici agrarni zaupniki dne 2. septembra. Nato zaključí predsednik Filip prvi volivni shod za bodoče deželnozborske volitve na Goriškem.

Katehetski tečaj.

Tudi drugi dan zborovanja je potekel v občino zadovoljnost ob številni udeležbi kranjskih in izvenkranjskih veroučiteljev. Videč smo tudi precejšnje število zastopnikov iz Štajarske in Primorske. Vseh zborovalcev je bilo zopet okrog 150 — tako, da lahko cenimo število katehetov, ki so participirali pri tečaju brez dvoma čez 200. O tečaju smo čuli priznalne izjave iz ust tujih gospodov, ki so trdili, da je tečaj docela uspel in da tako dobro disponiranih zborovalcev drugodi ni najti. Pozornost je bila več čas skozi napeta, sodelovanje pri diskusiji živahno. Ob sklepu je bil razgovor o raznih katehetskih težnjah. Sprejelo se je mnogo umestnih resolucij. Zahvala se je izrekla na predlog profesorja Hefflerja tajniku Čadežu za trud in delo pred prireditvijo tečaja, semenškemu vodji č. g. kanoniku dr. Lesarju, ki je prijazno postregel gostom iz Hrvatske ter jim je prepustil več dni v semenišču brezplačno prenočišče. Enako se je zbor zahvalil Lichtenturničnemu zavodu in predstojništvu »Kat. Tiskarne«, ki je dalo na razpolago tako pripravne prostore za zborovanja in za razstavo.

Skoraj soglasno je bil sprejet predlog da se vrši prihodnji hrvatski - slovanski katehetski tečaj v Slavoniji. Namerava se sicer sklicati prihodnje leto občni kongres katehetov najbrže na Dunaju. Pripravljavno delo je prevzela katehetska sekcija dunajske Leonove družbe. Kljub temu pa se je sklenilo, da se tudi bodoče leto ne opusti vzajemno kulturno delo hrvatskih in slovenskih katehetov na polju vzgoje. Zborovanje je zaključil predsednik prelat Kalan z zahvalo vsem udeležencem za trudaljubivost in z bodrilnimi besedami za nadaljno uspešno delo.

Katehetski tečaj in zborovalce so brzojavno pozdravili sledeči gospodje:

Dr. Marusić — Varaždin - Toplice: Duhom pribivam tečaju i pozdravljam učesnike.

Profesor dr. Ladislav pl. Jambreković. — Zagreb — Zlatar: Bolestu zapriecen docí, pozdravljam skupljenu bracu, želeč božji blagoslov.

Katehet P. Regalat Čebulj — Nazaret: Božji prijatelj mladine naj blagoslovlja vsa vaša zborovanja.

Gaber, dr. Medved, dr. Lukman, dr. Jerovšek, Škorjanc, Reberc, Hirti, Tkavec, Zajc, Doberšek, Ravšl, Kociper — Marijino Celje: Duhovniki zbrani z veliko množico Slovencev in staroslavcem Marijinem svetišču, pozdravljajo slovenski katehetski shod ter mu žele sijajne uspehe.

Iz Bohinja.

Pri županski volitvi za občino Boh. Srednjava, je zopet sijajno zmagala S. L. S. Vse hinavske spletke z liberalne strani, so se izjalovile. Izvoljen je bil zopet gospod Ivan Korošec, posestnik iz Češnjice, odločen pristaš S. L. S. Svetovalci so: prvi Jože Stare iz Češnjice, Martin Cesar iz Jereke, Janez Žvan iz Srednjavasi, Jože Žvan iz Studora, Janez Gašperin od Stare Fužine, Franc Zupanc s Koprivnika.

Še nekaj glede novega občinskega doma. Dom je lansko leto zidala občina z naklado na žganje, torej je dom občinska last. Hiša je vedno in povsod last onega, ki jo zida; to je za zdravo pamet jasno kot beli dan. Nerazumljivo je torej, kako si jo more lastiti kako društvo, ki ma morda slučajno v nji svoje prostore ali je prispevalo zanjo kak znesek. Naš novi dom je last občine in v njenem imenu ima edinole občinski odbor odločevati, v kakšne namene se sme rabiti, ne pa ta ali ona oseba, kateri n. pr. ni všeč, da v njem telovadi Orel. Zato naj si dotični gospod, ki je neko nedeljo po nauku odganjal od dvorane v občinskem domu naraščaj, ko se je zbiral k telovadbi, zapomni, da se bo o njem govorilo neke drugje, če se ne izpametuje. Svoje dni je tudi on »podrepol« klerikalni stranki, kakor se je sam izrazil. Res občudovanja vredna značajnost in odkritosrčnost! Svoje dni — še ni dolgo, so tudi njemu že »črni« prav prišli, dasiravno mu danes niso več všeč. Trudi se, kako bi rešil pred »črnimi« kmetijsko družbo, spletkaril je pri občinskih volitvah — vse zastoni. Tudi »Slovenski Dom«, ki je s »Kmetovalcem« vred priroma! tudi k nam, ni našel ugodnih tal pri nas in je romal nazaj. Pred kratkim je dobil mož prijateljske opomine od svoje strani. Naj uboga, sicer mu bo žal. Zgledov ima dovolj!

Kamniškega izleta Orlov se je udeležil tudi naš odsek in izobraževalno društvo »Savica« po deputaciji z zastavo.

Na večer po županskih volitvah so bili potrgani s hiš plakati za kamniški zlet. Vse se nam zdi, kdo so bili ti zares občudovanja vredni junaki, ki znajo odtrgati od zidu kos papirja. Radovedni smo, če bodo tudi pripravljeni javno pričati svoje junaštvo.

Štajerske novice.

Š Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Dne 1. avgusta se je vršil pri nas mladeniški shod, ki je bil dobro obiskan in se je lepo izvršil. Umevno, da liberalci teh shodov ne morejo videti, in zabavljajo črez nje in smo tudi vedeli, da nas tukaj ne bodo pustili v miru. Toda to pot so šli črez mejo svojega obrekovanja ter so raztrosili nesramno laž, da se je na shodu izrekla Ploju nezaupnica. Res je, da dr. Ploj popolnoma zasluži vse naše nezaupanje, res je dalje tudi, da se mu je izrekla nezaupnica in sicer na shodu »Kmečke zveze«, ki se je vršil slučajno isti dan dopoldne, laž pa je, da se je na mladeniškem shodu izrekla Ploju nezaupnica. To lahko vsak dan dokaže stotina fantov, ki so se shoda udeležili. Raztrosili so liberalci to v svet v slovenskem, kakor tudi v nemškem časopisju (čudno, da se »Štajerca« niso poslužili, jim tudi časih prav pride), ker se s tem hočejo maščevati nad mladeniči za to, da so s svojo delavnostjo Ploju poskrbeli pri zadnjih volitvah za tak poraz. — Kmečki mladenič v St. Lovrencu.

Š Shodi. V nedeljo, dne 15. avgusta se vrši na Gornji Poljskavi shod K. Z. Govori g. državni in deželni poslanec Pišek. V St. Miklavžu se tudi vrši v nedeljo shod, na katerem govori deželni poslanec dr. Verstovšek. Isti dan se vrši shod županov slovenjegraškega okraja v Staremtrgu pri Petriču; skical ga je deželni poslanec dr. Verstovšek.

Š Mladeniški shod bo 29. avgusta pri Sv. Križu, župnija Sv. Vid na Planini. Pozor, mladeniči!

Š Ljutomer. Vesti liberalnega časopisja o sadovih Skamlečevih naukov so

popolnoma zlagane in neresnične. Liberalci so zopet hoteli našim fantom nekaj podvreči in jih tako pred svetom umazati, toda pozabili so, da pri takih stvareh dandanes veliko vlogo igrajo — dokazi, katerih pa liberalci nimajo.

Š Belo mavrico so baje videli nekateri Marberžani dne 3. avgusta. Redka naravn prikazen je trajala dvanaest minut.

Dnevne novice.

— **Zdravstveni zastop vipavski** je izvolil za načelnika deželne poslanca Mirka Perhacca.

— **Nesreča.** V ponedeljek, 9. t. m. popoldne ob pol 5. uri je pri zidanju nove hiše g. Pavleta Ponikvarja, krojaškega mojstra na Mirni, padel neki zidar iz Mokronoga, ki je znan pod imenom »Luka«, raz oder tako nesrečno, da si je zlomil tri rebra in se tudi na glavi močno pobil. V sredo pa je revež umrl. Ljudje pripovedujejo, da je rad pil »heruš«. Dejal je večkrat: »En kapsel ga mora biti«. Tudi na dan nesreče ga je malo potegnil. Pa zadnji »kapsel« je imel hudo moč, in potegnil je moža v večno noč.

— **Velika nesreča z avtomobilom**, prihodila se je v nedeljo dopoldne, okoli desete ure med železniškimi postajami Sapijane in Jurdani nasproti železniške čuvajnice št. 28. Avtomobil je vozil iz Logatca, kjer je na počitnicah družina nekega slikarja iz Reke. Vozil je proti Reki. Na ovinku železniške čuvajnice pa se je avtomobil iz ceste prekucnil približno osem metrov čez skalo in padel na njivo. Avtomobil se je popolnoma razbil, edino kolesa, katera so molila navzgor, so ostala cela. V avtomobilu je bilo šest oseb. Železniški čuvaj je takoj na železniško postajo naznanil nesrečo. Od tam so pa telefonično pozvali zdravnika iz Trnovega pri Ilirski Bistrici. Zdravnik je prišel takoj z vlakom, kateri pripelje okoli 12. ure v Reko. Vlak je ustavil na mestu nesreče, kjer je toliko časa stal, da je zdravnik ponesrečenca pregledal in obvezal. Vse ponesrečenca sprejel je potem vlak. Šoferja in pa nekega gospoda, ki je bil pri dotični družini kot gost, odpeljali so v reško bolnico, dočim so se lastnik avtomobila, njegova soproga in pa njegova dva majhna sinčka vrnili na svoje letovišče v Logatec.

— **Utonil je v Savi pri Mojstrani** zganjar Jernej Podrekar, delavec iz Naklega, star 48 let; ko so ga svarili, je rekel, da žganje za cel svet ne pusti, v ponedeljek večer pa so mrtvega iz vode potegnili pol ure daleč pod vasjo.

— **Iz Boh. Srednjevasi.** Dne 8. t. m. je praznoval 40letnico svoje nove maše v.č. g. župnik v Boh. Srednjevasi. Ivan Berlic. Zanimivo je, da je bila pred 40 leti tudi 8. avgusta nedelja in sicer cerkveno opravilo v zeleni barvi kakor letos. 40 let, kar je nastopil v pastirstvu, bo 29. septembra t. l. Nekaj izrednega je, da je gospod ves čas deloval v radovljiški dekaniji. Dragemu gospodu jubilaru iz dna srca želimo, da ga Bog ohrani še mnogo let zdravega in čilega naši lepi župniki!

— **Strelna je ubila** dne 10. avgusta Jožefa Črnologarja iz Zasipa, ko je kosil na pašnikih pod Bregom ob Savi v breznjski župniji. Tudi v zvonik na Breznici je udarila strelna; škode ni naredila. Toče ni bilo vkljub temu, da je nevihta tako hudo razsajala.

— **Razpisana** je do 1. oktobra t. l. služba beneficijata v Kortah (Trögern) (podružnica župnije Obirsko) na Koroskem. Dosedanji tamošnji beneficijata Janez Slomšek iz lavantinske škofije, župnik v pokopju je umrl 18. julija t. l. Služba je posebno primerna za penzioniste, ki bi bili še sposobni za šolski poduk. Beneficijata naj namreč hkrati prevzame cel šolski poduk, ki šteje približno 15 ur na teden. — Za službo beneficijata obstoji zasebna ustanova, ki znaša za pastirovanje 800 K, za šolo pa sto kron. Razun tega izplača šolska oblast za časa šolskega poduka 50 mesečnih kron kot remunciacijo. Šolarjev je približno 12 do 14. Hiš je 7. Pošta je na Jezerskem. Železna Kapla je zadnja železniška postaja. Odtod se rabi pet ur v Korte. Polovica je lepa cesta, polovica pa vozna pot. Cerkev in šola ste slovenski. Seveda morejo prositi tudi izvenkoroški duhovniki za to službo. Prošnje se naslovijo na kn. škof. ordinarijat v Celovcu.

— **Zločin na Savi.** Minoli ponedeljek je odšel s čolnom po Savi najemnik ribolova, Švehla iz Broda, s svojim svakom. Ker jih še v sredo ni bilo nazaj, je domačine začelo skrbeti in šli so jih iskat. Kmalu so tudi našli čolnič, prosto ploveč v vodi, poln rib, a na dnu je ležal svak Švehle s prestreljenimi prsmi. Švehle še doslej niso našli. Domneva se, da sta ponesrečenca zadela na divje ribiče, ki so lovili v Švehlovem revirju in je nastal z njimi boj na življenje in smrt, kar priča tudi okolnost, da je na mrtvem truplu svaka vse polno prask.

— **Iz Kranja.** Zadnjo soboto zvečer je imel g. Val. Šitar v dvorani »Ljudskega doma« predavanje o svojem popotovanju v južne dežele. Opisal je v jako zanimi-

velem govoru pot skozi Hrvaško, Slavonijo in Srbijo in običaje ondotnega bratskega nam naroda. Vpletal je med živahni opis krajev in ljudstva humorja polne epizode in do konca vzdržal napetost poslušalcev, ki so mu na koncu frenetično zaploskali v zahvalo. Zbralo se je bilo k predavanju okoli 150 ljudi, med njimi mnogo odlične gospode. Nadaljeval bo g. Šitar svoje predavanje prihodnjo nedeljo ob 8. uri zvečer in opisal pot skozi Bolgarsko, Turško in Grško. Prostorna in imo razsvetljena dvorana tudi pripomore do uspeha.

— **Po 25 letih vrnjen poštni debit.** Pred 25 leti je bil »Srbobran« odtgnjen poštni debit za Bosno in Hercegovino. Sedaj je lastništvo napravilo prošnjo na skupno finančno ministristvo, da se ukine prepoved in je bila prošnja tudi ugodno rešena.

— **Usoda delavca.** Minoli torek se je v zagrebškem botaničnem vrtu ustrelil 75letni starček. Iz pisma, ki so ga našli pri njem, izhaja, da se je ustrelil iz obupa, ker mu je neko delavsko društvo na Reki, v katerem je kot ključavničarski pomočnik državne železnice skozi 26 let redno plačeval za penzijski fond, sedaj, ko je postal delanezmožen, odreklo vsako podporo.

Nesreča na Škrlatici.

O tem smo dobili danes zjutraj iz Kranjskegore sledeče poročilo:

V ponedeljek zjutraj sta šla na Škrlatico dr. Stojc iz Ljubljane in nadučitelj Petrovčič iz Kranjskegore. Tura je ena izmed najtežjih v Julijskih Alpah, menda jo je napravil doslej še samo en turist. Oba sta že prišla preko najnevarnejših točk — tu se dr. Stojcu spodrsne in pade, ne ve se še, kako globoko. G. nadučitelj je bil kmalu pri njem in vidi, da se mu je zlomila roka, noga, rebra in da se je tudi po glavi ves potolkel. Z največjo težavo ga spravi na bolj varen prostor, priveže ga z vrvmi in tako sta oba prečela strašno noč od ponedeljka na torek v Škrlatici. Divjal je sicer vihar. Zjutraj v torek se g. Petrovčič takoj poda na 7 do 9 ur dolgo pot v Kranjskogoro po pomoč. Kranjskogorski vodniki z zdravnikom dr. Tičarjem, so že popoldne odrinili, a do noči gotovo niso prišli do ponesrečenca. Dasi do smrti utrujen, je šel z njimi tudi g. nadučitelj Petrovčič. Danes v sredo enkrat prineso ponesrečenca ali v Kranjskogoro ali na Dovje. Upati je, da še živega. Tedaj se bodo zvedele podrobnosti.

Iz Dovjega nam je danes zjutraj sporočil župnik Aljaž o nesreči sledeče:

V sredo ob osmih je prišla iz Vrat rešilna ekspedicija za rešitev ponesrečenega dr. Stojca iz Suhlega plaza. Bilo je 19. mož, med njimi dr. Tominšek, dr. Demšar, dr. Tičar, dr. Bretl in nadučitelj Petrovčič. Bobek, vodnik iz Kranjskegore se je spustil po vrvi v bližino ponesrečenega dr. Stojca. On je še živ, sedi pod strmo drčo v kotlu in je z roko mahal in na pomoč klical. Danes še niso mogli do njega priti. Vsi so prišli iz Vrat v Mojstrano. Kranjskogorci bodo šli ob pol deseti uri ponoči z vlakom domov in ga bodo skušali rešiti iz severne strani. Vzeli bodo seboj vrvi in železne kline. Mislijo ga dlati v zaboj in tako po steni doli spuščati, sicer bi mu vrv preveč bolečin delala. Danes je bila megla, dež in veter in mrz. Bobek je prišel do ponesrečenega blizu 15 metrov, vrv sta držala lovec Rabič in Orehovnikov, pa kamenje zelo leti doli. Dr. Stojc ima še močan glas, ko je večkrat vpil: »Pomoč!« Zraven sebe ima posodico. Na kviško in potem v Vrata ga ni mogoče potegniti. Skušali ga bodo spraviti čez steno v »Veliko dnino« in potem v Peševco in Kranjskogoro. Bobek in še eden mu bosta jutri zjutraj nesla, oziroma z vrvmi seboj vlekla živeža: čaja, konjaka, cukra itd. Drugi bodo po steni železne kline zabijali. Upamo, da ga bodo v četrtek zvečer živega pripeljali v Kranjskogoro. Dr. Stojc s tovarišem je šel iz Kranjskegore v ponedeljek zvečer in v torek popoldne ob treh se je ponesrečil, ko se je kamen odtrgal. Tovarjši je še čul pri njem do torka zjutraj, potem šel v Kranjskogoro poročat. Danes zjutraj ob petih ste se sešli obe ekspediciji pod Rogico, namreč iz Kranjskegore in iz Mojstrane.

× × ×

Nekoliko pozneje smo dobili iz Kranjskegore sledeče poročilo:

Sinoči (sredo) se je vrnila rešilna ekspedicija skozi Vrata v Kranjskogoro — pa brez ponesrečenega dr. Stojca. Vodnik Bobek, ki dobro pozna severno in južno steno Škrlatice, je bil gori grede namreč mnenja, da bodo lažje prišli, če gredo čez Križ na vrh Škrlatice in potem na severni strani doli do kraja nesreče. Prišli so res na vrh, poskusili so lezti navzdol — pa kmalu so sprevidele, da je nemogoče priti tako nizko doli. Ponesrečenec leži kakih 600 m od vrha. Stena je glede strmine in nevarnosti jako slična severni Triglavski steni in je izključeno, da bi jo mogel kdo navzdol preplezati. Pri ekspediciji je bil tudi dr. Fr. Tominšek in še

nekaj drugih ljubljanskih turistov — a vsi so se morali vrniti. Pač pa so videli ponesrečenca od daleč, kije dajal še znamenja življenja.

Danes zjutraj so se zopet v dveh oddekih podali na pot. Med njimi je tudi več zdravnikov, ponesrečenecv kolegov, tako dr. Tičar iz Kranjskegore, dr. Demšar i. dr. Ubrali so isto pot, po kateri sta šla dr. Stojc in nadučitelj Petrovčič. Vodi jih Petrovčič sam, ki je že štiri dni in tri noči neprenehoma na nogah. Dobili ga bodo to pot gotovo, a dvomljivo je, če še živega. Bati se je, da je izgubil mnogo krvi, manjka mu hrane — imela sta s seboj le za 20 v sira, malo kruha in nekaj jabolč — kar pa mu je po večini dal Petrovčič že tisto jutro, ko je potem odšel od njega po pomoč v Kranjskogoro. Sicer pa tudi, če bi imel hrano, bi je ne mogel uživati, ker ima obe roke zlomljeni, nogo celo komplicirano. Položaj ponesrečenec je obupen. Nadučitelj Petrovčič ni mogel drugače, kakor da ga je privezal na prostor, izpod katerega teče voda, torej leži dr. Stojc pravzaprav v vodi. Ko je odhajal Petrovčič v Kranjskogoro, prosil ga je ponesrečenec, naj ne hodi od njega, kar ta seveda ni mogel storiti.

Ona noč, ki sta jo preživela ponesrečenec in Petrovčič v Suhem Plazu, je bila po izjavi Petrovčičevi nekaj strašnega. Ob dežju in nevihti pa brez prave obleke. S seboj nista imela niti pelerine, ne haveloka — samo v lahkih poletnih hlačah in suknjiču. Dr. Stojca je seveda zelo mrazilo, Petrovčič mu je ogrnil še svojo suknjo, sam pa čul poleg njega v samih hlačah in srajci. In oba mokra do kože, ob blisku, nevihti in viharju.

Z ozirom na to, da je dr. Stojc že blizu 70 ur v takem položaju, se bojimo, da se ne bo vse tako srečno izteklo, kot smo prvotno upali.

× × ×

Drugo poročilo, ki sloni na informacijah ljubljanske dr. Tominškove ekspedicije, je sledeče:

Petrovčič in dr. Stojc sta se namenila na Škrlatico, koje vrh sta hotela zavzeti po čisto novi poti na severni strani. Vzela sta za markacijo barve s seboj. Stojc kot boljši turist je šel naprej in Petrovčiču spuščal vrvi itd., Petrovčič pa je okupirani teren markiral. Pot je bila jako težavna, ker je teren zelo razoran, kamenje pa prhlo in izmito. Prišedši do nekega sneženega polja, ležečega na meli, je bilo treba nadaljevati pot po jako opolzkostenastem kaminu, katerega je preplezal dr. Stojc, dočim ga je Petrovčič čakal spodaj. Prišedši vrh kamina, je izjavil dr. Stojc, ki je že spustil vrv do Petrovčiča, da je popolnoma nemogoče nadaljevati pot in se je napravil, da spleza nazaj. Komaj se nagne nad odprtino kamina in se povzpne navzdol, se odruši skala, na katero se je opiral z nogama, oprijemišča za roke pa ni bilo dovolj ali pa so mu roke odpovedale, kratkomalo dr. Stojc je zdrsnil navzdol, se lovil po kaminu, se pakrat prekucnil in padel kakih 20 m globoko tik za Petrovčičem v sneg na meli. Obležal je popolnoma mirno, čez nekaj trenutkov pa se je pričel gibati, nakar ga je Petrovčič začel izpraševati, kaj mu je. Dr. Stojc, čigar ura je pri padcu obstala na 1/3. uri, (ponedeljek popoldne), je dejal, da mu ni nič posebnega, ampak premakniti se ni mogel. Ker je ležal na snegu, hotel ga je Petrovčič spraviti na padovino, vendar je dr. Stojc pri vsakem njegovem prijemljeju tožil, češ, da ga povsod boli. Iz tega sklepa Petrovčič, da ima dr. Stojc polomljene vse ekstremitete in tudi par reber, ena noga pa kaže vidno komplicirano frakturo. Po težkem naporu in trurnem delu se je posrečilo konečno vendarle Petrovčiču dr. Stojca spraviti s snega na mel, kjer mu je pripravil, kolikor se je dalo, peščeno ležišče in ga privezal s svojimi vrvmi na skalovje, da ne bi padel s police, na kateri je ležal, v brezno. Medtem je začelo deževati, goste megle so se vlačile okrog in Petrovčič v svoji veliki obupanosti — je pri njem ostal celo noč v strašnem dežju pa do drugega dne. Oba turista, imajoča pred seboj težko partijo, sta pustila v Kranjskogori skoro ves proviant in vse, kar bi jih utegnilo obteževati, celo tudi haveloka. Prvo noč sta se od mraza tiščala drug na drugega — saj je strašno zeblo — ko se pa je jutro zoznalo in se je Petrovčič odpravljal na pot, je zadelal ponesrečenca s svojim jopičem, mu pripravil, kar je še bilo jestvin, sam pa se v hlačah in srajci napotil v Kranjskogoro, kamor je v torek ob 2. popoldne dospel. Ubogi mož je popolnoma iz sebe in pravijo, da je posivel. Dr. Tičar, župan, je ukrenil takoj vse potrebno in v noči od torka na sredo so se poleg Tičarjeve ekspedicije, ki je že popoldne čez Križ odšla, napotila še dr. Tominškova ekspedicija, župnik Aljaževa in končno še vodniki nemškega planinskega društva. Tem ekspedicijam sta se pridružila še dva znamenita češka turista, tako da je bilo večeraj na Škrlatici okrog 20 oseb. Ekspedicija se ni posrečila, zakaj, o tem je danes mogoče le ugibati. Rešilci so klicali z vrha

v prepad in njihovim klicem se je v večeraj, sredo popoldne, dr. Stojc še krepke odzival. Vodniki so imeli več sto metrov vrvi s seboj, po katerih so se proti dr. Stojcu spuščali po čerch, stenah, kaminu in policah, doseči pa ga niso mogli. Ko so ekspedicije sprevidele, da so njihove priprave povsem nezadostne in se rešila akcija z vrhov Škrlatice ne bo posrečila, so se vrnil v Kranjskogoro sinoči in najhujšo nevihto, gromom in treskom na zaji, kjer so takoj pričeli s pripravi za današnjo rešilno akcijo. Danes vzamejo seboj nad dva metra dolg zaboj, kline in vrvi in upajo s spuščanjem zaboja, v katerega mislijo položiti težkoranjenega, priti v dolino. Življenje dr. Stojčeve je skrajni nevarnosti neglede na poškodbo vsled padca, kajti na severni strani Škrlatice leži vedno veliko snega in je temperatura ob najugodnejšem vremenu jak nizka. Ob teh nalihiv in vetru pa ob slab prehranitvi bolnikov je nevarnost zmrznjenja jako velika. Upamo, da ga danes p treh mukapolnih nočeh dobe.

× × ×

Ekspedicijo iz Kranjske gore je vodil nadučitelj Petrovčič, šli so dr. Tičar in vodnikov, med njimi tudi Bobek. Odšli so v torek 1/4 na 5. iz Kranjskegore, prenočili so v Krnici. Bobek je bil že dvakrat na severni steni Škrlatice. Prvi ekspediciji sta se pridružila tudi češka turista dr. Dvorsky in Hlava. Druga ekspedicija je odrinila iz Mojstrane v torek zvečer ob 10. uri. Vodila sta jo dr. Tominšek in dr. Demšar. Z njima so šli skoraj vsi moški stranski vodniki. Na Škrlatico je odrinila druga ekspedicija iz Aljaževega doma s sredo ob 1/4. zjutraj, za njo še dr. Bretl, dr. Plečnik in inž. Skaberne. Obe ekspediciji sta se sestali na Sedlu med Križem in med Rogico okoli 9. ure dopoldne. Zagledali so ponesrečenega dr. Stojca kakih 600 m pod vrhom na severni strani. Na prvi klic dr. Stojc ni reagiral, pač pa na klic svojega prijatelja dr. Demšarja. Izpustili so na to Bobka po vrvi po steno navzdol. Bobek se mu je približal na 5 metrov. Razložil je klic: »Pomagajte!«. Ker ni bilo mogoče do ponesrečenca, se je ekspedicija vrnila in sicer na Aljažev dom. Danes zjutraj ob 5. so odšli nanovo in sicer po severni steni po isti poti, po kateri sta šla s Petrovčičem. Do ponesrečenca pridejo okoli 3. ure popoldne. Dr. Stojc ima desno roko izpahnjeno, levo roko enkrat in desno nogo dvakrat zlomljeno, kakor tudi dvojce reber. Dr. Dvorsky in Hlava sta se podala v Trento po vodnike, ki so kakor znano najboljši plezači. Odrinila sta ponoči v Trento. Dr. Stojc je pade pod sneg. Učitelj Petrovčič je rabil tri ure, da ga je premaknil do 10 m na bolj ugoden kraj. Voda teče zdaj tik njega. Nesreča se je pripetila v ponedeljek ob 1/3. popoldne in sicer se je udala dr. Stojcu skala pod nogami v kaminu skoraj pod vrhom. Padel je dr. Stojc tako, da je odletaval od skal in padel 50 m globoko.

× × ×

Gospod dr. Franc Tominšek nam je podal o nesreči sledeje poročilo:

Kakor se je že poročalo, je gospod dr. Stojc ponesrečil na Škrlatici. Odšli sta dve ekspediciji, ena iz Kranjske gore, ena iz Mojstrane, da ga poskusita rešiti. Večeraj, v sredo, ekspediciji nista imeli uspeha, pač pa je pričakovati, da bodo dr. Stojca, ki je bil včeraj še živ, danes dosegli in v dolino spravili. Naslednje podrobno poročilo:

Radi razumevanja položaja pripomnim, da je Škrlatica od južne strani, t. j. ob pristopu iz Vrat ali iz Kranjske gore preko Križkega sedla, še precej dobro pristopna, če tudi je tura v resnici jako težavna in se sme izvršiti le z vodnikom. Proti severu pada Škrlatica v silnih strmih od globokega sedla Velike dnine, ki loči Škrlatico od severne sosedice Visoke Ponice. Do sedla Velike dnine je lahko priti preko Kranjske gore, Velike Pišnice in Krnice. Iznad sedla, ki je skoro popolnoma pokrito z velikanskim snežiščem, pa se dviga najprej čisto vertikalna, najbrž čez 100 m visoka stena, višje gori proti vrhu Škrlatice pa je tudi teren silno nagnjen in eksponiran. Posebno je velika nevarnost zaradi kamenja, ki se po teh strminah vedno ruši.

Ponesrečeni dr. Stojc je napravil s svojim tovarišem nadučiteljem Petrovčičem iz Kranjske gore turo preko Velike dnine in je vstopil, kakor je po sedanjih poročilih gospoda Petrovčiča razvidno, v prvo vertikalno steno. Tam sta plezala po edinem za vstop mogočem žlebu kvišku in iskala daljnjega pristopa. Spotoma pa sta si tudi pot zaznamovala. Naprej je plezal g. dr. Stojc in je konečno splezal v neki navpični kamin ter je priplezal blizu do njegovega vrha, potem pa je zaklical Petrovčiču, da tam ni mogoče ven iz kamina splezati, da je pa zraven tega kamina drug kamin, samo da ne more do njega. Povedal je Petrovčiču, da mora nazaj navzdol splezati.

Ko pa se je oprijel nazaj plezaje neke skale, se je ta zrušila in padla navzdol, on

sam se je pa vzdrljal za prste v naznatnem oprijemljaju, a ker ni z nogami mogel doseči nobene opore, so mu prsti otrpnili in padel je navzdol. Ko so se zrušile skale, se je spodaj stoječi Petrovčič stisnil v steno, da je kamenje čez njega letelo, komaj pa je dobro pogledal kvišku, pa je že zapazil, da leti dr. Stojec z višine in padel je preko njega navzdol do dna dotičnega kamina, kjer se je kamin na srečo nekoliko zavil, tako da ga je dotični rob zadržal. Dr. Stojec je kar obležal; padel je spodaj na sneg, ki leži na dnu dotičnega kamina.

Petrovčič je nemudoma splezal navzdol in kmalu je zapazil, da se je začel dr. Stojec gibati. Ko je prispel do njega, se je dr. Stojec že zavedel. Petrovčič ga je skušal spraviti s snega bolj na stran na suho. Pri tem sta uvidela, da je imel dr. Stojec eno nogo zlomljeno in na kolenu močno poškodovano ter je imel tudi drugo nogo nekaj poškodovano in zlomljeno tudi eno roko.

Nesreča se je zgodila v ponedeljek nekako ob 3. uri popoldne. Petrovčič je dr. Stojca spravil dolgo časa s snega na suho, kar je ponesrečencu povzročalo silne bolečine. S tem je zopet prešlo veliko časa. Petrovčič si ni upal več ta dan sestopiti in si tudi ni upal čez noč pustiti tovariša, posebno ker se je bližala nevihta; prenočil je torej med dežjem in nevihto od ponedeljka do torka pri dr. Stojcu gori v skalovju. V torek zjutraj je privezal dr. Stojca z vrhovo na neko trdno skalo, pustil mu je svojo vrhno suknjo in nekaj druge obleke, potem pa se je podal na sestop. S silno težavo je prispel zopet do snežišča na Veliki dnini, potreboval je zato okoli 3. ure, in se povrnil v Kranjsko goro, kamor pa je vsled oslabelosti prišel še le v torek popoldne ob 1. uri.

Kranjskogorčani so koj zbrali ekspedicijo, ki se naj poda po dr. Stojca. Edini kranjskogorski vodnik, ki je dosedaj iz Velike dnine po severni steni na vrh Škrlatice plezal, je vodnik J. Pečar p. d. Bobek. Po pripovedovanju Petrovčičevem je smatral vodnik Pečar za gotovo, da sta dr. Stojec in Petrovčič že preplezala spodnji del nastopa, in da se nahaja dr. Stojec visoko gori pod vrhom Škrlatice. V tem slučaju bi bilo mogoče dr. Stojca spraviti s stene le na ta način, da bi ga potegnili popolnoma na vrh Škrlatice in potem po nje južni strani v Vrata. Zato je ukrenil, da naj gre rešilna akcija iz Kranjske gore čez Kriško goro in potem pod Rogico na južno stran Škrlatice in čez njen vrh do mesta nesreče. Gospod dr. Tičar, župan kranjskogorski, je brzojavil g. I. Winzigu v Mojstrano, ki je vodja tamošnje rešilne stacije nemškega in avstrijskega planinskega društva v Mojstrani, brzojavil je pa tudi tovarišu dr. Demšarju v Ljubljano, vedoč, da bo treba zdravniške pomoči, ter je vsem tem naznanil, da naj se podajo skozi Vrata in čez vrh Škrlatice.

Rešilne ekspedicije so se nemudoma zbrale, in že popoldne je odpotovala iz Kranjske gore sedmorica krepkih mož z vodnikom Pečarjem in dr. Tičarjem ter znanim češkim turistom dr. Dvorskim na čelu, iz Mojstrane pa deveterica vodnikov in lovec z Janezom Rabičem na čelu, in tem sva se pridružila tudi jaz in dr. Demšar, za nami pa sta prišla pozneje še prijatelja ponesrečenca, gospoda dr. Plečnik in dr. Bretl.

Kranjskogorci so prenočili pod Kriško steno, mojstranska ekspedicija pa je potovala kar celo noč skozi Vrata in na vrh Škrlatice; pri Škrlatici sta se obojestranski ekspediciji že združili in pohiteli na vrh. Bilo pa je skrajno neugodno vreme, kajti gosta megla je zavila Škrlatico, začelo je deževati in ostra burja, da so hotele roke kar zamreti, se je pojavila. Vodnik Pečar, kakor tudi gospod dr. Dvorski in vodja mojstranske ekspedicije Janez Rabič so izjavili, da je v tem vremenu nemogoč sestop na severno stran; s tem pa bi bil dr. Stojec prepuščen svoji usodi. Hoteli smo vsled tega vsaj dognati, ali dr. Stojec še živi in kje se nahaja. Začeli smo klicati in pazno poslušati, ako ne pride izpod severnih sten kak odgovor. Zamolkel glas se je odzval, toda prihajal je iz take nižine, da nismo mogli verjeti, da bi bil to glas dr. Stojčev, dasi je g. dr. Demšar bil mnenja, da je spoznal klic kot glas svojega ponesrečenega prijatelja. Odredil sem, da se počakamo na vrhu, zaupajoč na kako spremembo vremena, in res je čez kako uro ponehal dež in tudi megla so se za nekaj časa dvignile, tako, da smo mogli pogledati navzdol po severni steni Škrlatice.

Vodnik Pečar je označeval mesto, koder bi po njegovem mnenju moral ležati dr. Stojec, in to bi bilo kakih 200 m pod vrhom Škrlatice; kljub paznemu motrenju pa nismo mogli v tisti steni, ki je bila dobro vidna, nobenega živega bitja zapaziti, in tudi noben glas odtod ni prihajal, pač pa smo zaslišali po svojem klicanju zopet zamolkel glas, ki je prihajal čisto iz dna Velike dnine. Da pa se vendar dožene, ali ni dr. Stojec v bližini, smo spustili vodnika Pečarja po vrvi čez gorenje najhujše nagne, vsled dežja opolzle stene, in potem je preiskal vodnik Pečar ves odtod

pristopni kraj severnih sten. Ker je vedno klical in se mu je od spodaj nekdo odzival, je šel čisto navzdol do roba prve stene, ki se dviga iz Velike dnine, in tam notri nekako v sredi stene je zagledal — torej ob prvem vstopu — ponesrečenca dr. Stojca ležečega ob majhnem ležišču, mahajočega z eno roko in klicajočega na pomoč. Do njega stopiti pa ni bilo mogoče. Zaklical mu je v tolažbo, da pridejo rešilci, in se potem povrnil na vrh Škrlatice.

Dr. Stojec je torej živel in sedaj je bilo treba za njegovo rešitev kar mogoče ukreniti. Do njega z vrha Škrlatice stopiti bi bilo mogoče le posameznikom, a čisto nemogoče bi bilo iz tako globokega kraja spraviti dr. Stojca na vrh. Edina pomoč se je torej mogla nuditi dr. Stojcu le od spodaj na ta način, da pridejo rešilci do Velike dnine in potem do njega, koder je sam plezal, ter da ga potem s kakim primernim zavarovanjem po klinih in vrveh spuste naravnost navzdol do snežišča v Veliki dnini.

Zato smo koj ukrenili, da steče gosp. dr. Dvorski še v Trento, da pridobi še daljino pripomoč tamošnjih vodnikov, ki so že hodili po severni steni Škrlatice, drugi pa da se nemudoma vrnejo po najbližji progi, to je skozi Vrata in Mojstrano v Kranjsko goro in odtod nastopijo do Velike dnine. Morala se je pripraviti lesena škatlja, v katero bo moč dr. Stojca posaditi in potem spustiti po steni navzdol. Tudi je bilo treba preskrbeti obilico železnih klinov, po katerih se pritrdijo vrvi ob spuščanju navzdol. Nemudoma se je morala torej prva ekspedicija vrniti, in došli so se močje, ki naj koj okoli polnoči odidejo iz Kranjske gore proti Veliki dnini.

Silno težavno bode s tiste stene srečno spustiti dr. Stojca v globočino; njegovo življenje je v skrajni nevarnosti. — O uspehu upamo izvedeti še danes v četrtek popoldne. Ekspedicije čez Veliko dnino se udeležijo kot zdravniki tudi gg. dr. Tičar, dr. Demšar in dr. Plečnik.

Dr. Stojca so dobili danes in ga zvečer pripeljejo v Kranjsko goro. — Ob pol štirih popoldne se je odpeljal g. dr. Šlajmer v Kranjsko goro.

Ljubljancanje in okoličani, : pozor na 22. avgust! :

Ljubljanske novice.

Ij »Nakup kranjskih pivovaren«. Pod tem naslovom je včerajšnji »Slovenski Narod« objavil notico, da se nova delniška družba, ki se je ustanovila z namenom centralizirati pivovarništvo na Kranjskem, pogaja s klerikalno Ljudsko posojilnico radi nakupa Mengiške pivovarne in da bi Ljudska posojilnica pivovarno prav rada prodala ter da so difference le še radi cene in da Ljudska posojilnica veliko več zahteva kot je pivovarna vredna, češ, da mora Juliju Staretu vendar nekaj dati, sicer bode preveč vpil, da ga je ljudska posojilnica odrila. — Informirali smo se radi tega pri Ljudski posojilnici in poizvedeli sledeče: Res je pooblaščenec nove delniške družbe pri nji radi prodaje, oziroma nakupa vprašal in mu je Ljudska posojilnica povedala, da nima proti prodaji nič, ker je to tudi želja Staretovih dedičev, toda da pivovarne nikakor ceneje ne more dati, kakor ista z izvršenimi investicijami stane, ker je pivovarna tako urejena, da se v bodočnosti lahko letno 40.000 hl zvari, in da dobe dediči tisti del svoje dedščine izplačane, kateri nanje odpade. S tem je »Ljudska posojilnica« gotovo samo popolnoma korektno postopala. Iz celega članka v »Slov. Narodu« je le razvidno, da hoče isti sedaj ko je dr. Oražen svojo pivovarno Nemcem prodal, napravljati pot za nadaljno propagando za prihodnje nemško podjetje v škodo drugim domačim slovenskim pivovarnam, čisto po stari taktiki liberalcev, ki čez Nemce vpiljejo, sami se pa z njimi povsodi vežejo.

Ij **Korni poveljnik**, general infanterije, Oskar Potiorek je prispel včeraj iz Gradca in ložira v »Unionu«. Včeraj je bil v »Unionu« garnizijski večer. Danes se vrševaje in inšpekcija.

Ij **Abstinenta**. Jutri, v petek, zvečer ob pol 8. uri se vrši v prostoru kršč. soc. zveze v »Unionu« posvetovanje društva »Abstinents« zastran nameravanega skupnega izleta na Kum. Naj se somišljelniki in prijatelji obilo udeležijo.

Ij **Zblaznel** je včeraj vpokojeni uradnik »Kranjske hranilnice« Alojzij Dzimsky. Poznala se mu je blaznost že v Kolčevju, in ko se je popoldne pripeljal v Ljubljano, je bil na južnem kolodvoru že popolnoma zmeden. Prepeljali so ga iz voščkom v blaznico na Studencu.

Ij **Pri občnem zboru duh. podpornega društva v Ljubljani** dne 9. t. m. so bili v odbor tega društva izvoljeni sledeči go-

spodje: Sajovic Janez, predsednik; Fetič-Frankheim Ant., podpredsednik, tajnik in blagajnik; odborniki: Kalan Andr., Sušnik Janez, dr. Čekal Ferdinand, Šiška Jožef, Rozman Janez, dr. Lesar Jožef, Zupančič Anton, dr. Ušeničnik Frančišek; odbornikov namestniki: Erker Jožef, Kržič Anton, Zupan Simon, Plantarič Jožef, Čadež Anton. Pregledovalci računov: dr. Gruđen Jožef, dr. Grivec Frančišek, Stroj Alojzij.

Ij **Vzporod drugega sestanka slovenskih svobododomislecev** je sledeči: Inženir C. Jekovec o »moralni svobodni misli«, kandidat juris Lenart Lotrič o »razmerju svobodne misli k političnim strankam ter organizaciji slovenske sekcije«, filozof Lah o »svobodni šoli«, jurist Kisovec pa o »jugoslovanskem krematoriju«. — Vsa stvar se vrši 5. septembra v Ljubljani. — Vstopnina za ta teater še ni znana.

Cestni jarek v Št. Lovrencu.

Iz Št. Lovrenca.

Da se resnica prav spozna, je treba slišati dva zvona! To narodno vodilo me napoti, da pojasnim v imenu pretežne večine župljanov v Št. Lovrencu položaj pri nas, katerega neki »narodno zavedni« pišec v »Slovenskem Narodu« dne 7. t. m. pod šifro »Pravica je zmagala«, čisto neresnično popisuje in gospoda župnika Oblaka z raznimi zavijanjji blati, — to pa le, da bo svet zvedel, da mi Št. Lovrenčanje nismo sami razbojniki, kakor se jih tam popisuje.

Pri nas je večina ljudstva mirna in v verskem duhu vzgojena. Le mala družba liberalcev, kojih gnezdo je Velika Loka, dela nekaj let že sitnosti, tako v občini kakor v Št. Vidu. Dosedaj so ti ljudje še vsakega duhovnika, ki je zašel v našo faro, po listih napadali in ga po raznih javnih uradih vlačili. Prav iz tega razloga sta zadnja dva gospoda župnika Žagar in Šimenec zapustila našo župnijo, in poslan je bil k nam znano vneti duhovnik, kateremu se ne more ničesar očitati, — da bi bil že enkrat mir v župniji. Gosp. župnik Oblak se je izkazal poleg izredno lepega cerkvenega napredka tudi skrbnega očeta župljanov, katerim je skrbel za sirote, jim pomagal v gospodarskem društvu do lepih dohodkov in pokazal napredek pri živinoreji. Naše ljudstvo ga je splošno spoštovalo, sodna in duhovska oblast ga je pa odlikovala s pohvalnimi dekreti; a »narodno zavedna« družba Ločanov mu je pa napovedala boj na nož le iz tega razloga, ker je podpiral reveža proti oduštvu ter ga učil samostojnosti.

Poleg drugih napadov naj bi služil tudi cestni jarek v Št. Lovrencu za bojni predmet. Ob okrajni cesti, ki pelje iz Martinje vasi v Št. Lovrenc, se nahaja cestni jarek, kakoršni so po celi deželi in iz jarka se izliva tekočina v pod cesto napeljan betoniran kanal in iz tega po nadarbinskem svetu v potok Temenica. Tako je bilo nekdanj; — to je pokazal sodni ogled, to vé pa tudi vsak župljan! Ob cesti v Št. Lovrencu stojita pa na južni strani župnišče in nasproti župnišča v mali daljavi javna šola. Za šolo leži travnik, ki je bil kupljen leta 1856. za šolo, in ga uživa vsakočasni nadučitelj kot poboljšek. Med cesto in šolo se pa nahaja nadarbinski svet. Prestavljeni nadučitelj Potokar poizkušal si je pa izboljšati dohodke iz travnika na ta način, da je skrivaj napeljavaj lužo iz cestnega jarka po kolesnicah preko nadarbinskega sveta na šolski travnik. Sedanjí gosp. župnik Oblak je bil pripravljen dovoliti mu to začasno, ako podpiše izjavo, da si ne lasti s tem kake služnosti. Nadučitelj je ponudbo odklonil, prepričan, da mu je na razpolago sodelovanje cestarja. Cestar je namreč preteklo spomlad, mesto da bi izčistil stari cestni jarek in kanal pod cesto, pustil vse to, da ni mogla voda odtekat, ter je brez neposrednega ukaza načelnikovega pričel kopati jarek preko nadarbinskega sveta, po katerem naj bi se voda odtekala na šolski vrt. Poslal je najprvo svojega delavca, da bi izkopaj jarek, ker mu je pa le-ta naznanil, da župnik ne pusti kopati jarka preko nadarbinskega sveta, je prišel potem sam in pričel z delom, mesto da bi bil naznanil slučaj v to pristojni oblasti, katera bi bila razsodila, kaj je prav. Ker na g. župnik Oblak tega početja ni trpel in je prijel za železne grablje cesarjeve, le-ta je pa grablje nastavljal proti župniku, je izrekel g. župnik, da če ne bo miru, bo šel po revolver, ter je odšel mirno v svoje stanovanje, cestar je pa ostal še nadalje na nadarbinskem svetu in se odstranil še-le tedaj, ko mu je navzoči g. župan dopovedal, da naj ne dela sile, marveč celo zadevo naznani politični oblasti.

No, g. župnika je poučilo sodišče, da je po zakonu tudi tak nastop prepovedan, če tudi se brani le svojo lastnino. Sodbi vsa čast, v kolikor je utemeljena po zakonu. Iz celega položaja pa sledi, da se je delala g. župniku po cestarju krivica in nasilstvo, nadalje da cestar ni izvrševal po predstojniku mu naročenega dela, ker ni trebil še obstoječega cestnega jarka,

marveč je segel v tujo zasebno lastnino, in pa da se ni zbal kake grožnje, marveč da se je odstranil še-le na županov nasvet.

Tako sodi pretežna večina župljanov, ki obžaluje g. župnika, pa še bolj njegove nasprotnike, ki niso zmagali za pravico. Toliko v opravičenje naše župnije. Kar je pa nepoklicani dopisnik pisal še neslanosti in neresničnega o političnem komisarju dr. Pilshoferju in o kazenskem sodniku, kateremu podtika, da bi bil stvar, ki je baje po nasvetu dr. Slanca hudodelstvo, poravnaval kakor razžaljenje časti, bode pa na navedena gospoda uže sama zadevo uravnala. Temenčan

Ali ste že odposlali na položnici dar za sklad obmejnih Slovencev? Nabirajte, odpošiljajte! Nobena položnica naj ne :: ostane neizpolnjena! ::

Telefonska in brzejavna poročila.

CESAR ZA SPRAVO.

Praga, 12. avgusta. Češki listi poročajo, da bo cesar ob priliki, ko mu bodo ministri čestitali, nasproti ministrskemu predsedniku povdarjal potrebo sprave med Čehi in Nemci in se bo sklicala tozadevna konferenca.

ČEHI PROTI NEMŠKIM SIROVOSTIM.

Praga, 12. avgusta. Češka društva so sklenila prirejati pogoste izlete na Dunaj, da se okrepi ondodni češki življenj.

RUSKI VOJAKI STRELJALI NA ZRAKOPLOV.

Breslava, 12. avgusta. Ruski vojaki na meji so streljali na nemški zrakoplov. Tri ljudi so ubili, enega pa ranili.

TURŠKO-GRŠKE VOJSKE NE BO.

Pariz, 12. avgusta. Turški ministrski svet je sicer izjavil, da z grško noto glede Krete ni zadovoljen, da pa turškega poslanika ne bo iz Aten odpoklical. Vojno razpoloženje ponehuje.

RUSKI VLOMILCI.

Reka, 12. avgusta. Ruski vlomilci so vlomili 11. t. m. v »Banca popolare«, ranili blagajnika Miloševića smrtonosno in ukradli 3600 K. Blagajnik je umrl. Vjeli so le enega vlomilca.

SPLOŠNA STAVKA NA ŠVEDSKEM.

Stockholm, 12. avgusta. Dne 16. avgusta je napovedana splošna stavka poljedelskega delavstva. Sodijo, da se izjavi. Delavstvo se vedno bolj razburja. Splošna stavka se je že izpeljala po več krajih. Ustavil se je parobrodni promet Stockholm-Kodanj.

Stockholm, 12. avgusta. Glasilo mladih socialistov »Brand« je zaplenjeno zaradi razžaljenja veličanstva. Zaplenjeno je tudi soc. dem. glasilo v Ostersundu. Proti stavkolomcem so se pričele hrupne demonstracije.

UMOR PRAŠKEGA POLICISTA BARTOFFA.

Praga, 12. avgusta. Prijeli so vlomilca Lukša, o katerem sumijo, da je umoril praškega policista Bartoffa. Lukeš taji skrivdo.

IZPREMEMBE V ŽELEZNIŠKEM MINISTRSTVU.

V železniškem ministrstvu se izvrševajo važne izpremembe. Dr. Geuterbrück in Trnka prevzameta vodstvo podržavljenih prog »Severozahodne železnice« in »Družbe državnih železnic«. Načelnik predstvene pisarne postane sekčni svetnik dr. Oto Müller.

CESAR FRANC JOŽEF V FRIEDRICHS-HAFNU.

Cesar Franc Jožef I. obišče 31. avgusta virtemberškega kralja. V friedrichshafenskem gradiču bo sijajen vojaški sprejem. Kralj sprejme avstrijskega cesarja v pristanišču, po zajtrku si avstrijski cesar ogleda Zeppelinove zrakoplove in delavnice. Zeppelin se bo vozil pred cesarjem z zrakoplovom Zeppelin III. Cesar se nato pelje čez Mainau v Bregenc.

ANGLEŠKI KRALJ V MARIJINI VARIH.

Ali pride, ali ne pride? Nekaj mesecev so se povpraševali listi, če pride letos angleški kralj Edvard v Marijine Vre ali ne. Edvard je prišel. Angleški kralj se letos ne mudi v Marijinih Varih kot angleški kralji, marveč le kot zasebnik in tudi ne obišče avstrijskega cesarja Franca Jožefa I. v Išlo. »Fremdenblatt«, list, ki objavi le, kar mu spišejo po ministrstvih, želi Edvardu, da bi se mu dobro godilo v avstrijskih toplicah. List naglaša, da nima prav listi, ki pišejo, da iz posebnih razlogov letos Edvard ne obišče Franca

Jožefa I. Prijateljstvo obeh vladarjev je prisrčno. Stališče Angleške ob orientalski krizi ni prijateljskega razmerja izpremenilo. Franc Jožef I. je gentleman, ki vedno loči osebo od politike. »Times« pišejo, da porabi Edvard 18. avgust za to, da izrazi avstrijskemu cesarju spoštovanje in ljubeznivost.

ČEHI IN NEMCI.

Nemci so pričeli zdaj na Dunaju preganjati Čehje. Pretepajo se nemški kulturnosci ponajveč med seboj ob svojih demonstracijah in pa s policijo. Nemci groze z bojkotom čeških konzumentov na Dunaju. Češko časopisje poziva zato Čehje, naj se ogibajo Dunaja.

RAZBURJENJE V ČRNI GORI.

Iz Bara se poroča, da so nekaj časa sem Črnogorci zopet zelo razpoloženi za vojno. Vojno razpoloženje je naraslo, ko so dobili Črnogorci dar ruskega carja: šest 26 cm havbic, 16 10 cm havbic, štiri 12 cm oblegovalne topove, vse izločeno rusko orožje. Nadalje so še dobili 24 poljskih, 18 gorskih in 50 hitrostrelnih topov, več tisoč pušk, veliko streliva in nekaj šotorjev. Došlo je tudi 200 ruskih inštruktorjev: častnikov in podčastnikov. Priredili so več pojedini, na katerih so hujskali proti Avstro-Ogrski. Z nekim ruskim generalom so tudi ogledali mejo. Govoril je tudi črnogorski vojni minister, ki je izjavil, da je vojska z Avstro-Ogrsko neizogibna in da bodo kaznovali Črnogorci Avstro-Ogrsko vsaj najkasneje čez osem mesecev.

ŽRTEV SVOBODOMISELNE KRVOLOČNOSTI V BARCELONI.

Dne 11. t. m. je umrl v barcelonski bolnišnici kot žrtev svobodomiselne krvooločnosti pater Martino. Po liberalcih, socialistih, demokratih in anarhistih nahujskano barcelonsko ljudstvo je napadlo reveža in ga grozno mučilo. Iztaknili so mu obe oči. Da ne čujejo bolestin njegovih vzklikov, so mu zašili usta. Ne dovolj muk! Krvooločni liberalci so mu odsekali vseh pet prstov na desni roki. A ni bila še vtešena liberalna pohlepnost po muki »farja«! Še rebra so mu polomili. Po liberalcih in njihovih socialistično anarhističnih zaveznikih nahujskano ubogo ljudstvo je ubogega patra zato tako mučilo, ker je bil drzen dovolj, da se je upal miriti ubogo, po liberalcih k demonstracijam zapeljano ljudstvo...

2226 1-1

Rodbina Josip Jebračin naznanja
bridko izgubo svoje ljubljence

MARTICE

katero je Vsegamogočni danes po kratki, mučni bolezni v nežni dobi 3 let poklical med svoje krilatece.
Pogreb nepozabne se vrši dne 12. t. m. ob 5. uri popoldne iz mrtvašnice v Rudniku na domače pokopališče.
Rudnik, dne 11. avgusta 1909.

Žalujoči ostali.

Spreten delavec

neozenjen okoli 30 let star, se sprejme z mesečno plačo. Kje pove iz prijaznosti uprava lista. 2181 3-1

Prodajalec

se išče, isti mora biti čevljar, izurjen v računstvu in nekoliko v knjigovodstvu. Ponudbe do 15. t. m. na naslov: **Združeni čevljarji v Ljubljani, Sv. Petra n.** 2206 2-1

Sprejemem takoj veččega mlekarja

za svojo mlekarstvo v Škradu na Hrvaškem. Oženjeni, ki se razumijo tudi na gospodarstvo, imajo prednost. Reflektantje naj se zglase v pisarni Jos. Lončariča, Ljubljana, Streliške ulice šte. 27. 2219 4-1

Preselitev kavarne!

Podpisana si usojata slav. občinstvu najudaneje naznaniti, da sta se s svojo kavarno preselila

iz Prečne ulice šte. 2, na Sv. Petra nasip šte. 37. tik jubilejskega mostu.

Izrekava tem potom svojo najprisrčnejšo zahvalo za dosedanje naklonjenost slav. občinstva, ter so obenem najvljudneje priporočata za mnogobrojen obisk tudi na novem prostoru.

Z odličnim spoštovanjem Ivan in Ana Pua lastnika kavarne.

2183 3-1

Kavarna je vsak dan celo noč odprta!

Več spretnih

2212 3-1

mizarskih pomočnikov

sprejme takoj v trajno delo Simon Praprotnik mizarski mojster, Ljubljana, Jenkove ulice 7.

Prodaja se pod zelo ugodnimi pogoji zaradi odpotovanja v Ameriko več

strojev za kolarsko obrt

Stroj za kolesa na katerem se lahko izvršuje enajst del, nadalje trakovna žaga (Bandsäge) in parni motor s 3 konjskimi silami, kakor tudi drugo orodje spadajoče k tej stroki. Ivan Intihar, kolar, Studenec — Ig šte. 187. 2202 3-1

Naznanilo.

Gremij trgovcev je na svojem občnem zboru dne 9. maja t.l. sklenil, da ne smejo dajati člani gremija svojim odjemalcem nikakih daril niti za novo leto niti za Velikonoč, najsibo v blagu, denarju, neobičajni škoti ali na kak drug način.

Dalje se je sklenilo, da se ne dajo društvom nikaki dobitki za prirejanje tombol ali drugih veselice.

Proti onim članom, ki se ne bodo držali tega sklepa, postopalo se bo v smislu § 24., odst. 4., točka 3. združinskih pravil.

Ljubljana, dne 9. avgusta 1909.

Ivan Knez l. r.
načelnik.

2225 1-1

2213 3 1

Slavnemu p. n. občinstvu v Ljubljani in okolici si usojam najvljudneje javiti, da sem se preselil s svojo

spedicijsko pisarno

iz dosedanjega lokala na Kongresnem trgu 16, v svojo lastno hišo „BAVARSKI DVOR“ Dunajska cesta.

Ko se najtopleje zahvaljujem za vse obilo zaupanje, ki se mi je izkazovalo na mojem dosedanjem mestu, se najvljudneje priporočam i nadaljni naklonjenosti velečenjenega občinstva, zagotavljajoč vsikdar najtočnejšo postrežbo po zmernih cenah.

Velespoštovanjem

Josip Škerl, špediter.

St. 1082.

Služba zdravnika.

Razpisuje se služba občinskega zdravnika za mestno občino Punat na otoku Krku.

Letna plača K 2400.—.

Treba je dokazati:

1. usposobljenost iz vsega zdravilstva,
2. avstrijsko državljanstvo,
3. znanje hrvatskega jezika.

Zdravnik sme imeti domačo lekarno.

Drugi pogoji so na vpogled pri podpisnem uradu. Prošnje je treba doposlati do 31. avgusta t.l.

Občinsko predstojništvo Punat, dne 22. julija 1909.

2070 1

Načelnik: F. Orlič.

Zdravilišče Toplice

na Kranjskem, dolenska železn. postaja Straža-Toplice.

Okratov vrelec 38° C. Voda za pijačo in kopanje. Izredno uspešno proti trganju, revmi, išias, nevralgiji, kožnim in ženskim boleznim, Velike kopeli, separatna kopališča in močvirna kopališča. Bogato urejene sobe za tujce, igralne in družabne sobe. Zdravo podnebje. Gozdov bogata okolica. Dobro in cene restavracije. Sezona od 1. maja do 1. oktobra. Prospekte in pojasnila daje brezplačno 896 12-1 zdraviliška uprava.

Dr. Mavricij Rus

Marije Terezije cesta šte. 5

se je vrnil in zopet ordinira.

2218 2-1

Prodaja se

pod ugodnimi pogoji in za nizko ceno 1913 1

enonadstropna hiša

na Selu pri Ljubljani, Poljska cesta šte. 20.

Poizvedbe v pisarni dr. Frana Poček, odvetnika v Ljubljani, Stari trg šte. 30.

Steckenpferd-lilijno-mlečno-milo.

Najmlejšje milo za kožo kakor proti pegam! Dobiva se povsod!

Na zelo ugodnem prostoru lokal za prodajalno na Glavnem trgu v Kamniku

se odda takoj v najem. Natančneje pri upravnistvu „Slovenca“. 2224 2-1

Zajamčena naravna poštena istrska vina

belo, črno in fini šiler od 20 do 28 krón 100 litrov, fino vino za sv. maše od 40 do 56 krón 100 litrov, franko postaja Matovun (Montana). Ako da stranka posodo, 1 krono ceneje. Fini domači tropinovec K 1'40 do 1'60 liter, fini domači konjak K 4 do 6 liter.

Zaloga vina

Josip Ritossa posestnik, Karolja (Istra).

Starejša ženska

poštena, snažna, skrbna, dobra kuharica se išče za samostojno vodstvo majhnega gostinjskega. Stanovanje začasno izven hiše; plača po dogovoru. Ponudbe z natančnim naslovom: I. A., poste restante, Ljubljana, glavna pošta.

Za večjo tovarno se išče za takojšn nastop izurjen, slovensčine in nemščine v govoru in pisavi popolnoma zmožen

korespondent

Prij. ponudbe s prepisi spraveval in sliko pod „M. 1473“ na Haasenstien & Vogler A. G, Dunaj I. 2215 2-1

Podružnice

Spljet, Celovec

- In Trst -

- Delniška glavica -
- K 3.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

Promese zemaljskih srečk I. izdaje.

Glavni dobitok K 90.000.

Žrebanje že 16. avgusta.

Cena K 5.

Kupuje in prodaja srečke in vse vrste vrednostnih papirjev in po dnevnem kurzu.

Podružnice

Spljet, Celovec

- In Trst -

- Rezervni fond -
- K 300.000. -